

*พันตำรวจโท ภูมิพล น้อมชอบ

การบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลนคร Disaster Prevention and Mitigation Administration in Municipality Areas

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในเขตเทศบาลนครที่มีต่อ (1) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลนคร เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย แนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย (2) การดำเนินการบริหารงานป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมก่อนเกิดอุบัติเหตุ การบริหารกิจกรรมตอบรับหลังเกิดอุบัติเหตุ การบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ การบริหารงานบุคคล และการบริหารระบบสารสนเทศ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับการบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลนคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 1,730 คน สุ่มอย่างมีสัดส่วนจากประชากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลนคร จำนวน 5,612 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานในการแจกแจงค่า ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคัลหาความสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การป้องกันสาธารณภัย แนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงาน การบรรเทาสาธารณภัย และการจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน ตามลำดับ (2) การบริหารงานป้องกันสาธารณภัยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีการบริหารงานบุคคลเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การบริหารกิจกรรมตอบรับหลังเกิดอุบัติเหตุ การบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ การบริหารกิจกรรมก่อนเกิดอุบัติเหตุ ตามลำดับและเห็นว่ามีการบริหารระบบสารสนเทศน้อย (3) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานสาธารณภัย

คำสำคัญ: การบรรเทาสาธารณภัย, การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, การบริหารงานป้องกันสาธารณภัย, เทศบาลนคร

Abstract

The purpose of this research was to study the opinions and attitudes of administrative staff working in the fields of disaster prevention and mitigation in municipal city areas in Thailand, with regard to: (1) The prevention, the management of emergencies, mitigation, the plan for handling disasters and safety operations; (2) The management and administration of disaster prevention, including measures taken before the disaster, and the reaction afterwards, relating to the management of learning organizations, human resources management, and information system management; and (3) The relationship between disaster prevention and mitigation, and disaster prevention and mitigation management in municipal city

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹ ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ปีการศึกษา 2551

areas. Questionnaires devised by the researcher, were used to collect data from a sample of 1,730 people selected randomly from administrative staff in municipal areas of 5,612 units. Descriptive statistics were used to analyze for frequency, percentage, mean, standard deviation, and a canonical correlation analysis was performed to find the relationship between the independent and dependent variables.

The findings showed that the the opinions of the sample were at high level in general, relating to disaster prevention and mitigation programs, regarding the necessity for safety first, then the prevention of the disaster, planning to deal with the disaster by the organization, disaster mitigation, and managing the emergency situation respectively. The disaster preventing management are generally characterized by human resource management, management of activities after the disaster, management of learning organizations, prevention activities before disaster management, and information systems management, respectively. A relationship was found between the independent and dependent variables.

Keywords: Disaster prevention, mitigation in municipal city, administration of disaster prevention and mitigation

ความนำ

ประเทศไทยประสบกับสาธารณภัยร้ายแรงหลายครั้ง เช่น ในปี พ.ศ. 2550 มีการเกิดอัคคีภัยมากถึง 40 ครั้ง และอุทกภัยจำนวน 25 ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งได้สร้างความเสียหายและความสูญเสียต่อชีวิตทรัพย์สิน ขวัญและกำลังใจของประชาชน สาธารณภัยที่เกิดขึ้นในแต่ละปีกระจายครอบคลุมพื้นที่มากขึ้นเรื่อย ๆ รวมไปถึงสาธารณภัยที่ไม่เคยคาดว่าจะเป็นเกิดขึ้นทั้งภัยจากธรรมชาติ น้ำท่วม พายุ ภัยแล้ง แผ่นดินไหว หรือภัยจากการกระทำของมนุษย์ อุบัติเหตุจากการจราจรทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ สาธารณภัยที่เกิดขึ้นเหล่านี้นับได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศที่ต้องการการบริหารจัดการจากภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ การป้องกันอุบัติภัยเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งของการบริหารจัดการอุบัติภัยเพื่อปกป้องคุ้มครอง และลดความสูญเสียที่มีต่อร่างกายจิตใจ ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงระบบเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมของประเทศ (สำนักงาน

คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ, 2545, หน้า 17)

การบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลในระดับเทศบาลนคร หน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงาน สังกัดสำนักปลัดเทศบาล มีความใกล้ชิดในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน และป้องกันภัยต่าง ๆ มีหน้าที่สำคัญซึ่งพอสรุปได้ คือ (1) ช่วยชีวิต พิทักษ์ทรัพย์สินในการป้องกันอัคคีภัย การดับเพลิง การป้องกันการลุกลามของเชื้อเพลิง (2) การป้องกันสาธารณภัยสำหรับเตรียมการรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นร้ายแรง (3) การจัดทำเอกสารการฝึกอบรมให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อป้องกันและเตรียมการรับสาธารณภัยต่าง ๆ ตลอดทั้งการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง (เทศบาลนครเชียงราย, 2549)

ความสามารถและความพร้อมในการเผชิญภัยได้ตั้งแต่ในยามปกติเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่าง

ยิ่งของเทศบาลโดยเฉพาะเทศบาลนครในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งควรมีความพร้อมในทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ การบริหารงาน รวมถึงการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการดูแลรับผิดชอบประชาชนส่วนใหญ่ของแต่ละจังหวัด กับ การดำเนินการและการบริหารจัดการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในหน่วยงานเทศบาลนครควรมีนโยบายแผนกำหนดการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์อุบัติภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งแผนเฉพาะด้าน เฉพาะพื้นที่ และการดูแลให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและแผน การประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย การวางแผน การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล การจัดให้มีระบบเตือนภัย ระบบข้อมูลเพื่อการจัดการการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักแก่ประชาชน และการจัดทำแผนและคู่มือการปฏิบัติการ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่เทศบาลนครจะสามารถเผชิญภัยได้ตั้งแต่ในยามปกติ (อิสระ สุวรรณบด, 2540, หน้า 74-77)

กลไกสำคัญในการจัดการด้านการป้องกันอุบัติภัยให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกและลดพฤติกรรมเสี่ยงต่ออุบัติภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อไม่ให้ก่อความเสียหายที่รุนแรงต่อชีวิตและทรัพย์สิน การจัดทำมาตรฐานความปลอดภัยเพิ่มขีดความสามารถกลไกในการจัดการ การปรับปรุงสภาพแวดล้อม การกำกับตรวจสอบ เฝ้าระวัง และเตือนภัยในการนำเสนอข่าวสาร สารสนเทศ การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น สื่อมวลชน และองค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม การบังคับใช้และปรับปรุงระเบียบข้อบังคับและกฎหมายเพื่อเอื้อต่องานป้องกันอุบัติภัย และการบริหารจัดการเพื่อเป็นการพัฒนาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมใน

การดำเนินงานด้านการป้องกันอุบัติภัยให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องมีการจัด โครงสร้างองค์กรแบบเครือข่ายเพื่อการปฏิบัติงานให้เชื่อมโยงเป็นระบบ การจัดทำแผนโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการปรับปรุงการประสานงานด้านการป้องกันอุบัติภัยในพื้นที่กับหน่วยงานและบุคลากรผู้รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (กนกพร อัมพวัน, 2545, หน้า 11)

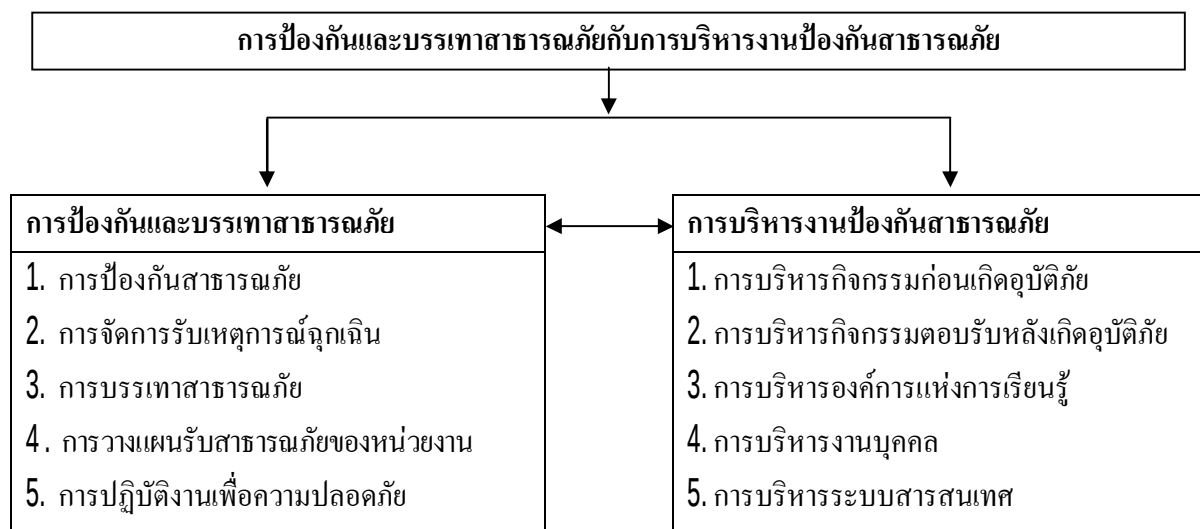
กล่าวได้ว่า การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหน่วยงานในส่วนกลางทำหน้าที่กำกับดูแลและประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนการมีนโยบายและแผน ในการกำหนดการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกระดับ ความสำเร็จดังกล่าวขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการในการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และได้รับการสนับสนุนร่วมมือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับในหน่วยงานป้องกันบรรเทาสาธารณภัยที่มีต่อการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานและการปฏิบัติงานของบุคลากรในเขตเทศบาลนคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อแนวความคิดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลนคร และการบริหารงานป้องกันสาธารณภัยในเขตเทศบาลนคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเตรียมการณ์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับการบริหารจัดการในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ และกำหนดกรอบในการศึกษาดังปรากฏตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประกอบด้วย การป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย แนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับการบริหารกิจกรรมก่อนเกิดอุบัติเหตุ

สมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประกอบด้วย การป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย การวางแผนรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับการบริหารกิจกรรมตอบรับหลังเกิดอุบัติเหตุ

สมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย การ

ป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย แนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้

สมมติฐานที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย การป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย การวางแผนรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคล

สมมติฐานที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย การป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย การวางแผนรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อ

ความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับการบริหารระบบสารสนเทศ

แนวคิดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การป้องกันสาธารณภัย หมายถึง การกำหนดนโยบายและแผนการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ การประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย และการติดตามประเมินผล ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและแผนสาธารณภัยซึ่งหมายถึง การปฏิบัติตามนโยบายและแผนและการกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์อุบัติภัยระดับประเทศและอุบัติภัยระดับกระทรวง การประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการมีส่วนร่วม และกระบวนการวางแผนปฏิบัติ การติดตามประเมินผลเป็นการจัดระบบเตือนภัยและระบบข้อมูลเพื่อการจัดการในการสร้างความตระหนักแก่ประชาชน (อิสระ สุวรรณบล, 2540, หน้า 74-77)

การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน หมายถึง การปฏิบัติการทำงานร่วมกันในการติดต่อสื่อสาร และการเตรียมพร้อมในการปฏิบัติการการวางแผนดำเนินการระบบขนส่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการจัดกระบวนการในการวางแผนดำเนินการและการอำนวยความสะดวกในการเข้าสนับสนุนและการติดต่อสื่อสารรวมทั้งเรื่อง การเงินที่ต้องจัดทำบัญชีรายได้ และค่าชดเชยหรือค่าตอบแทน (กนกพร อัมพวัน, 2545, หน้า 11)

การบรรเทาสาธารณภัย หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์สาธารณภัย ศึกษาแนวโน้มของสาธารณภัย ผลของสาธารณภัย ขั้นตอนทำงานของสาธารณภัย การแบ่งขนาดและความรุนแรงของสาธารณภัยและศึกษาข้อมูลการรับวินาศภัยของแต่ละครั้ง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั้งองค์กร

ภาครัฐและส่วนช่วยเหลือในการบรรเทาสาธารณภัย การเตรียมการของท้องถิ่น การเตรียมการของบุคคล

การจัดทำแผนรับสาธารณภัย ที่รวมถึงการป้องกันมิให้เกิดภัย การป้องกันภัย การช่วยเหลือหลังเกิดภัย การช่วยเหลือที่ทำมาหากินและประกอบอาชีพ และการฟื้นฟูสมรรถนะผู้ประสบภัย กฎหมายรองรับบรรเทาสาธารณภัยทั้งที่เป็น พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง กฎกระทรวง มาตรการต่างๆ ระเบียบที่กำหนดเพื่อความปลอดภัยและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดตามกฎหมาย หน่วยงานและหน่วยงานส่งเสริม ที่มีความรับผิดชอบด้าน เครื่องมือจักรกล การขนส่ง ลำเลียงกำลังพลเสริม เมื่อสถานการณ์ยืดเยื้อ การควบคุมกลุ่มชนที่สับสนอลหม่าน และยานพาหนะตลอดทั้งด้านอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง (กนกพร อัมพวัน, 2545, หน้า 11)

แนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงาน หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานของหน่วยงาน ปัจจัยพื้นฐานของสังคมรอบ ๆ พื้นที่ เพื่อขอความช่วยเหลือและการคมนาคม/การสื่อสารยานพาหนะ เพื่อใช้ลำเลียงผู้ขับขี่ควบคุมยานพาหนะ เส้นทางวงจรอุปกรณ์การสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว วิธีการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว และข่าว และข้อมูลที่แม่นยำถูกต้อง ปัจจัยพื้นฐานของหน่วยงาน รวมถึง แนวโน้มการเกิดสาธารณภัยในท้องที่ที่รับผิดชอบ ขั้นตอนการทำลายของแต่ละชนิด แผนหลักหรือแผนแม่บทระดับชาติ จังหวัด อำเภอ และท้องที่ การกิจ ประเพณีวัฒนธรรมและสังคมในหน่วยงานและเศรษฐกิจและทุน/งบประมาณ ปัจจัยพื้นฐานของสังคมรอบ ๆ พื้นที่ เพื่อขอความช่วยเหลือ หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการบรรเทาสาธารณภัยในภาครัฐ และหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับ การบรรเทาสาธารณภัยในภาคเอกชน

การสร้างแผนรับสาธารณภัย หมายถึง การสร้างแผนหลัก/แผนแม่บท การสร้างแผนรองรับหรือแผนปฏิบัติงาน แผนป้องกันมิให้เกิดภัยแผนป้องกัน/คุ้มครองและการดำเนินการช่วยเหลือเพื่อรับสาธารณภัย การฝึกอบรมบุคลากรและฝึกซ้อมการประเมินผล การฝึกอบรมหรือกิจกรรมและการปรับปรุงแก้ไขแผนให้ทันสมัย (กนกพร อัมพวัน, 2545, หน้า 9)

การปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย หมายถึง การแยกหมวดหมู่การปฏิบัติงานเพื่อกำหนดลำดับสำหรับจัดทำตามความสำคัญก่อน-หลัง จัดทำร่างมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยเกณฑ์พื้นฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย เกณฑ์พื้นฐานการคาดคะเนอันตรายที่อาจเกิดขึ้นและความปลอดภัย ที่มีลักษณะประจำ และเกณฑ์พื้นฐานสำหรับการปฏิบัติงานที่มีลักษณะไม่ประจำเชิงแผนงานที่ต้องทำซ้ำ ๆ กัน การดำเนินการกิจกรรมคาดคะเน การสร้างจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงาน และความสำคัญความปลอดภัยในการปรับปรุงการดำเนินงานความปลอดภัยในองค์กรลดความเสี่ยงจากอันตราย และอุบัติเหตุ การป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน การสร้างระบบเตรียมพร้อม ความพร้อมกรณีอุบัติเหตุ และเพิ่มขวัญกำลังใจให้พนักงานในขณะปฏิบัติงาน (กนกพร อัมพวัน, 2545, หน้า 10)

แนวคิดการบริหารงานป้องกันสาธารณภัย

การบริหารกิจกรรมก่อนเกิดอุบัติเหตุ หมายถึง การป้องกันอุบัติเหตุ กลไกการป้องกันอุบัติเหตุ การบริหารจัดการป้องกันอุบัติเหตุและการเตรียมการรับอุบัติเหตุ ประกอบด้วย การป้องกันอุบัติเหตุหมายถึงลักษณะชนิดของการป้องกัน การกำหนดนโยบายและแผนหลักการป้องกันอุบัติเหตุ การประสานงานติดตามประมวลผลและการจัดข้อมูลสารสนเทศ กลไกการจัดการด้านการป้องกันอุบัติเหตุ หมายถึง การสร้างสำนึก และลดพฤติกรรมความเสี่ยง

การจัดทำมาตรฐานความปลอดภัยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมการตรวจสอบ เฝ้าระวังเตือนภัยและการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ การบริหารจัดการป้องกันอุบัติเหตุ หมายถึง การแปลงแผนสู่ภาคปฏิบัติ การจัดทำเรื่องวัดและการติดตามและประเมินผล การเตรียมการรับอุบัติเหตุ หมายถึง การคาดคะเนการตอบสนองด้านโครงสร้างและการออกแบบสำหรับกู้กลับคืน (แผนหลักการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, 2547, หน้า 17)

การบริหารกิจกรรมตอบรับหลังเกิดอุบัติเหตุ หมายถึง กิจกรรมตอบรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน กิจกรรมกู้กลับสภาพเดิมหลังเหตุการณ์ และผลที่ตามมาหลังเหตุการณ์ กิจกรรมตอบรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน หมายถึง เหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงในทันทีทันใด การอพยพจากความน่ากลัว และการช่วยเหลือจากเหตุการณ์ฉุกเฉิน กิจกรรมการกู้กลับสภาพเดิมหลังเกิดเหตุการณ์ หมายถึง ระยะการฟื้นตัว การปรับลักษณะภายนอกธรรมชาติ การปรับสภาพชุมชน ระบบธุรกิจและการปรับโครงสร้าง ผลที่ตามมาหลังเหตุการณ์ หมายถึง ความตื่นตัวเข้าใจและความบอบช้ำ บาดแผล (พันธวัช สัมพันธ์พานิช, 2549, หน้า 30)

การบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม โครงสร้างขององค์กรเรียนรู้ และกลยุทธ์องค์กรแห่งการเรียนรู้ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายองค์กรภารกิจและองค์กรพันธกิจ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม หมายถึง การพัฒนาความรู้และความสามารถของทีมงาน การถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน การสร้างความสำเร็จร่วมกันและการแลกเปลี่ยนข่าวสาร โครงสร้างขององค์กรเรียนรู้ หมายถึง วัฒนธรรมการเรียนรู้ การเพิ่มอำนาจ และความรับผิดชอบในงานการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการสร้างและถ่ายโอนความรู้

กลยุทธ์องค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างกลยุทธ์การเรียนรู้ และการสร้างนโยบายการมีส่วนร่วม (Wick & Leon, 1993, pp. 3-4 อ้างถึงใน กนกพร อัมพวัน, 2545, หน้า 10)

การบริหารงานบุคคล หมายถึง การสร้างสมรรถนะในระดับองค์กรและการสร้างสมรรถนะในหน่วยงาน สมรรถนะในระดับองค์กร หมายถึง การเพิ่มความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน การพัฒนาคุณภาพ การสร้างความตระหนักและการสร้างความรู้พื้นฐานในองค์กร สมรรถนะในหน่วยงาน หมายถึง การเพิ่มสมรรถนะในด้านความรู้ และทักษะที่ต้องมีในงานสมรรถนะในด้านการบริหารการจัดการและการวัดและการประเมินสมรรถนะอย่างเป็นระบบ (สุรพงษ์ มาลี, 2548, หน้า 31)

การบริหารระบบสารสนเทศ หมายถึง การประสานการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล การจัดทำ web pages รวบรวมข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวกับภัยด้านต่าง ๆ และการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ การประสานการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล หมายถึง การเก็บข้อมูลสถิติอุบัติเหตุ องค์กรต่าง ๆ การจัดทำ web pages รวบรวมข้อมูล/ความรู้ที่เกี่ยวกับ "ภัย" ด้านต่าง ๆ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลข่าวสารด้านอุบัติเหตุในอินเทอร์เน็ต รวบรวมหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ รวบรวมจัดหมวดหมู่ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ ในด้านต่าง ๆ และการรวบรวมแสดงมติหรือผลงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ในคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ หมายถึง การจัดทำสิ่งพิมพ์ สถิติอุบัติเหตุประจำปี การรวบรวมสถิติอุบัติเหตุของหน่วยงานต่าง ๆ การเปรียบเทียบข้อมูล และการเตรียมความพร้อมของข้อมูล (Stair & Reynolds, 1992, p. 25)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ พนักงานในองค์กรเทศบาลนครในประเทศไทยปี พ.ศ. 2550 จำนวน 5,612 คน ใช้วิธีการสุ่มตามสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่างโดยใช้แนวคิดการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane และกำหนดความคลาดเคลื่อน 2% ของแต่ละองค์กร แบ่งออกเป็นผู้บริหารระดับสูง จำนวน 67 คน ผู้บริหารระดับกลาง จำนวน 92 คน และผู้ปฏิบัติงานจำนวน 1,571 คน รวมทั้งหมดจำนวน 1,730 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น มีลักษณะคำถามทั้งปลายเปิดและปลายปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์กรและส่วนบุคคลขององค์กรสาธารณสุขเขตเทศบาลนคร

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานป้องกันสาธารณภัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาใช้หาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมานโดยสูตรสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (canonical correlation analysis) ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับการบริหารงานป้องกันสาธารณภัย

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร ระดับกลางและผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นเพศชาย เป็น ร้อยละ 71.0 อายุระหว่าง 26-35 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อ เดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีระยะเวลาทำงานใน องค์การไม่เกิน 10 ปี มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ตรี เป็นร้อยละ 47.8

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่องานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลนครสุมาตรา ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ใน ภาพรวมเทศบาลนครมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) หากพิจารณาความสำคัญเป็นรายชื่อพบว่า มี การปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก ($\bar{x} = 4.16$) รองลงมาคือ การป้องกัน สาธารณภัย ($\bar{x} = 4.13$) แนวทางการวางแผนเพื่อรับ สาธารณภัยของหน่วยงาน ($\bar{x} = 4.09$) และการ บรรเทาสาธารณภัย ใน ($\bar{x} = 4.08$) ขณะที่มีการ จัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน ($\bar{x} = 4.04$) เป็นลำดับ สุดท้าย

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ใน ภาพรวมเทศบาลนครมีการบริหารงานป้องกันสา ธารณภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$) หาก พิจารณาความสำคัญเป็นรายชื่อพบว่า มีการ บริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$) ส่วน ความเห็นรองลงมาตามลำดับคือ การบริหาร กิจกรรมตอบรับหลังเกิดอุบัติเหตุ การบริหารองค์การ แห่งการเรียนรู้ และการบริหารกิจกรรมก่อนเกิด อุบัติภัย ขณะที่การบริหารระบบสารสนเทศอยู่ใน ลำดับสุดท้าย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยกับการบริหารงานป้องกัน

สาธารณภัย จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล พบว่า

สมมติฐานที่ 1 การป้องกันและบรรเทาสา ธารณภัย ประกอบด้วย การป้องกันสาธารณภัย การ จัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย การวางแผนรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการ ปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ต่อการ บริหารกิจกรรมก่อนเกิดอุบัติเหตุ เป็นร้อยละ 90.6 โดย มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญ ของการบริหารกิจกรรมก่อนเกิดอุบัติเหตุ เป็นรายชื่อ พบว่า (1) ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ สัมพันธ์กับด้าน การป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับ สถานการณ์ ด้านการจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน เกี่ยวกับการวางแผนดำเนินการ ด้านการบรรเทาสา ธารณภัยเกี่ยวกับกฎหมายรองรับบรรเทาสาธารณภัย และหน่วยงานส่งเสริม ด้านการปฏิบัติงานเพื่อความ ปลอดภัยเกี่ยวกับเกณฑ์พื้นฐานการคาดคะเนอันตราย ที่อาจเกิดขึ้น (2) ด้านการบริหารจัดการป้องกัน อุบัติเหตุ สัมพันธ์กับด้านการป้องกันสาธารณภัย เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ ด้านการ จัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉินเกี่ยวกับการวางแผน ดำเนินการ ด้านแนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธาณ ภัยของหน่วยงานเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานสังคมรอบๆ พื้นที่เพื่อขอความช่วยเหลือ ด้านการปฏิบัติงานเพื่อ ความปลอดภัยเกี่ยวกับเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อ ความปลอดภัย (3) ด้านการเตรียมรับอุบัติเหตุ สัมพันธ์ กับด้านการป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการ ประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย ด้านการบรรเทา สาธารณภัยเกี่ยวกับการจัดทำแผนรับสาธารณภัย ด้านการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยเกี่ยวกับเกณฑ์ พื้นฐานการคาดคะเนอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งมี ความสัมพันธ์อย่างเด่นชัด

สมมติฐานที่ 2 การป้องกันและบรรเทา

สาธารณภัย ประกอบด้วย การป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย แนวทางการวางแผนรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารกิจกรรมตอบรับหลังเกิดอุบัติเหตุ เป็นร้อยละ 96.2 โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการบริหารกิจกรรมตอบรับหลังเกิดอุบัติเหตุ เป็นรายชื่อ พบว่า (1) ด้านกิจกรรมตอบรับหลังเหตุการณ์ฉุกเฉิน สัมพันธ์กับด้านการป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการประสานงาน และเชื่อมโยงเครือข่าย ด้านแนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงานเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของสังคมรอบ ๆ พื้นที่เพื่อขอความช่วยเหลือ (2) ด้านผลที่ตามมาหลังเหตุการณ์ สัมพันธ์กับด้านการป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย การกำหนดนโยบายและแผนสาธารณภัย และการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ด้านการจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉินเกี่ยวกับการเงิน ด้านการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยเกี่ยวกับเกณฑ์พื้นฐานการคาดคะเนอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัด

สมมติฐานที่ 3 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย การป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย แนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นร้อยละ 90.6 โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นรายชื่อ พบว่า (1) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน สัมพันธ์กับด้านป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนสาธารณภัย การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ ด้านการจัดการรับ

เหตุการณ์ฉุกเฉินเกี่ยวกับการเงิน ด้านการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยเกี่ยวกับเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย (2) ด้านการเรียนรู้ สัมพันธ์กับด้านการป้องกัน สาธารณภัยเกี่ยวกับการประสานงาน และเชื่อมโยงเครือข่าย ด้านการจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉินเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินการ ระบบขนส่ง และการเงิน ด้านแนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงานเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของสังคมรอบ ๆ พื้นที่เพื่อขอความช่วยเหลือ (3) ด้านกลยุทธ์ องค์การแห่งการเรียนรู้ สัมพันธ์กับด้านการป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย ด้านแนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงานเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของสังคมรอบ ๆ พื้นที่เพื่อขอความช่วยเหลือ ด้านการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยเกี่ยวกับเกณฑ์พื้นฐานการคาดคะเนอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัด

สมมติฐานที่ 4 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย การป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย แนวทางการวางแผนรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารงานบุคคล เป็นร้อยละ 93.7 โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการบริหารงานบุคคล เป็นรายชื่อ พบว่า (1) ด้านสมรรถนะในระดับองค์กร สัมพันธ์กับด้านการป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล ด้านการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยเกี่ยวกับเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย (2) ด้านสมรรถนะในระดับหน่วยงาน สัมพันธ์กับด้านป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย ด้านการจั้ดรับเหตุการณ์ฉุกเฉินเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินการ ด้านแนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงานเกี่ยวกับ

ปัจจัยพื้นฐานของสังคมรอบ ๆ พื้นที่เพื่อขอความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยเกี่ยวกับเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัด

สมมติฐานที่ 5 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประกอบด้วยการป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย แนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารระบบสารสนเทศ เป็นร้อยละ 93.0 โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการบริหารระบบสารสนเทศ เป็นรายชื่อ พบว่า (1) ด้านการประสานการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล สัมพันธ์กับการป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ การประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย ด้านการบรรเทาสาธารณภัยเกี่ยวกับกฎหมายรองรับบรรเทาสาธารณภัย (2) ด้านการจัดทำ Web Page สัมพันธ์กับด้านการป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนสาธารณภัย และการประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย (3) ด้านการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ สัมพันธ์กับด้านการป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ และการติดตามประเมินผล ด้านการจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉินเกี่ยวกับการเงิน ด้านการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยเกี่ยวกับเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัด

การอภิปรายผล

ในภาพรวมของเทศบาลนคร มีระดับการปฏิบัติงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมาก สำหรับในภาพรวมของระดับการบริหารงานป้องกันสาธารณภัยในเทศบาลนครอยู่ในระดับมากที่สุด จะเห็นได้ว่า ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร

เทศบาลมีความคิดเห็นว่าในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ปฏิบัติงานอยู่นั้น มีการดำเนินการอยู่แล้ว พร้อมทั้งเห็นด้วยว่าแนวทางในการบริหารจัดการเป็น ไปด้วยคืออยู่แล้ว

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยนี้เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเพื่อปฏิบัติการกิจให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งผู้ปฏิบัติต้องรับคำสั่งและรายงานผลโดยตรง ต่อผู้ควบคุมสั่งการหรือผู้บังคับบัญชาเหนือตน ตามหลักขององค์กร (จ่านิง บุญชู, 2526, หน้า 76) เมื่อพิจารณาถึงแนวความคิดสำหรับการเตรียมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ทำให้ความสำคัญมุ่งเน้นในการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยและการป้องกันสาธารณภัยเป็นหลัก แต่แนวความคิดในการบริหารงานสาธารณภัยแล้วปรากฏว่ามุ่งเน้นสำหรับการบริหารงานบุคคลและการบริหารกิจกรรมตอบรับหลังเกิดอุบัติเหตุ มากกว่าการป้องกัน ซึ่งผลของความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับการบริหารงานป้องกันสาธารณภัย ของกลุ่มตัวอย่างในองค์กรนั้น โดยรวมให้ความสำคัญต่อการบริหารกิจกรรมตอบรับหลังเกิดอุบัติเหตุกับการบริหารงานบุคคลเป็นหลักเช่นกัน ทำให้การเข้าปฏิบัติงานของหน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเทศบาลนคร บางครั้งไม่ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรืออาจทันต่อเหตุการณ์แต่ก็เกิดความสูญเสียขึ้นมากกว่าปกติ และบ่อยครั้ง อันเป็นปัญหาที่ส่งผลเสียหายต่อความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนทั่วไป ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม เนื่องจากการบริหารนั้นยังไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงทำให้เกิดความสับสน ในการดำเนินการบริหารที่ไม่ตรงตามแนวคิดของการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ควรจะดำเนินการ ทำให้การปฏิบัติไม่สามารถ

ดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย หรือเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับการบริหารงานป้องกันสาธารณภัยที่มีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัด และสอดคล้องกันสามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารได้ ดังนี้ (1) การป้องกันสาธารณภัย ต้องมีการเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น โดยจะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สร้างระบบเครือข่ายถึงความเชื่อมโยงต่าง ๆ กำหนดนโยบายและแผนสาธารณภัยให้มีความพร้อมอยู่เสมอ และมีการติดตามประเมินผล เพื่อจัดทำคู่มือสิ่งพิมพ์ แจกจ่ายให้เพิ่มพูนความรู้ ตลอดจนความพร้อมในการรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (2) การจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉิน ต้องมีการวางแผนที่จะรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงการเตรียมพร้อมเกี่ยวกับทางการเงิน ที่จะเป็ค่าชดเชย ค่าตอบแทน ตลอดจนระบบการขนส่ง วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ ในการลำเลียงออกจากพื้นที่เสี่ยงสู่พื้นที่ที่ปลอดภัย โดยจะต้องอยู่บนเกณฑ์พื้นฐานของการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย (3) การบรรเทาสาธารณภัย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการอบกกฎหมายรองรับการปฏิบัติการ หรือดำเนินการใด ๆ ในการเข้าให้ความช่วยเหลือในภัยต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดความรวดเร็วเป็นแบบแผน และถูกต้อง รวมถึงมีการประสานขอรับข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อรวบรวมจัดเก็บข้อมูล ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (4) แนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงาน มีความจำเป็นที่ต้องทราบถึง ปัจจัยพื้นฐานของพื้นที่ในการเข้าให้ความช่วยเหลือซึ่งต้องมีการสร้างแผนการปฏิบัติ (5) การปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย จำเป็นต้องอยู่ในเกณฑ์พื้นฐานคาดคะเนอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และต้อง

สอดคล้องกับเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีความสัมพันธ์ต่อการบริหารงานป้องกันสาธารณภัย โดยเฉพาะในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัย และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย มีแนวโน้มต่อการบริหารงานอย่างเด่นชัด ดังนั้น ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและสาธารณภัยในเทศบาลนคร ควรยึดหลักการบริหารงาน ดังนี้

1. คำนึงถึงการป้องกันสาธารณภัย ในส่วนของ การบริหารกิจกรรมหลังเกิดอุบัติเหตุในด้านการกำหนดนโยบายและแผนสาธารณภัย เกี่ยวกับการเตรียมรับสถานการณ์ ตลอดจนการประสานงานหน่วยงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเชื่อมโยงและเป็นเครือข่าย เพื่อรองรับผลที่ตามมาหลังเกิดเหตุการณ์ในอุบัติเหตุต่าง ๆ และในการประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย จำเป็นต้องเน้นเกี่ยวกับกลยุทธ์องค์การแห่งการเรียนรู้ โดยมีแผนกลยุทธ์พัฒนา รวมถึงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่เพื่อพัฒนาองค์กรในระดับหน่วยงาน และจะต้องดำเนินการติดตามประเมินผลของการป้องกันสาธารณภัย เพื่อจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์สำหรับรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลาเพื่อประโยชน์ในการป้องกันต่อไป

2. สร้างเกณฑ์ในการปฏิบัติงานทั้งที่มีลักษณะประจำและลักษณะไม่ประจำเชิงแผนงานที่ต้องทำซ้ำกันเพื่อความปลอดภัยสำหรับการดำเนินการก่อนเกิดอุบัติเหตุ โดยแปลงจากแผนสู่

ภาคปฏิบัติ และมีการจัดทำเครื่องวัด ติดตามและ
ประเมินผล เพื่อความปลอดภัยสูงสุด

ความสัมพันธ์ในเชิงนโยบายเฉพาะของผู้บริหารใน
ระดับท้องถิ่นกับการประสานงานหน่วยที่เกี่ยวข้อง
ในกิจกรรมปฏิบัติต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับการ
บริหารงานป้องกันสาธารณภัย โดยใช้การวิเคราะห์
ด้วยความสัมพันธ์ คาโนนิคอล (canonical
correlation) ซึ่งทำให้ทราบถึงแบบแผนความสัมพันธ์
ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับแนว
ทางการบริหาร ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึง

2. ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึง
พอใจของประชาชนผู้ประสบภัยต่าง ๆ หลังเข้าสู่
ภาวะปกติ เพื่อทราบถึงปัญหา สาเหตุ อุปสรรคต่าง ๆ
ในดำเนินการตามแผนการป้องกันสาธารณภัยใน
ท้องถิ่นที่จะได้นำข้อมูลมาวางแผน นโยบาย ตลอดจน
ยุทธศาสตร์ในการบริหารเพื่อให้ได้รูปแบบการให้
ความช่วยเหลือที่ทันทั่วถึง ลดความเสี่ยง และความ
เสียหายจากภัยต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร อัมพวัน. (2545). ระบบสารสนเทศด้านอุบัติเหตุ: กลไกสำคัญในการบริหารจัดการด้านการป้องกันอุบัติเหตุ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2547). แผนหลักการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร:
กระทรวงมหาดไทย.
- จำนงค์ บุญชู. (2526). องค์การและการบริหาร เล่ม 2. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทศบาลนครเชียงราย. (2549). การกิจของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. ค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2549, จาก
<http://www.chaingraicity.go.th>.
- พันธุวิธ สัมพันธ์พานิช และสิริพร แก่นสียา. (2549). จากอดีต-ปัจจุบัน-สู่อนาคต กับการเฝ้าระวังภัยพิบัติธรรมชาติ.
วารสารสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: เอส.ที.ซี. มีเดีย แอนด์ มาเก็ตติ้ง.
- สุรพงษ์ มาลี. (2548). ทูมนมนุษย์กับการพัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- อิสระ สุวรรณมด. (2540). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: สำนักงานข้าราชการ
พลเรือน.
- Wick, C. W. & Leon, L. S. (1993). *The learning edge: How smart managers and smart companies stay ahead*.
New York: McGraw-Hill.
- Stair, R. M. & Reynolds, G. W. (1992). *Principle of information systems*. Boston: Thomson/Course Technology.